

Vyvolení z milosti (Ř 10 a 11)

Základní verš

„Chci tím říci, že Bůh zavrhl svůj lid? Naprosto ne! Vždyť i já jsem Izraelec, z potomstva Abrahama, z pokolení Benjamínova.“ (Ř 11,1)

V této lekci budeme studovat 10. a 11. kapitoly Listu Římanům. Větší prostor však budeme věnovat jedinácté kapitole. Abychom pochopili Pavlův způsob myšlení a argumentace, potřebujeme číst obě kapitoly najednou.

Tyto dvě kapitoly bývají nejednou předmětem velkých diskuzí. Jedno je ale všem jasné: Bůh ve své lásce touží, aby byly všechny jeho děti zachráněny. Žádná skupina není hromadně vyloučena z možnosti spasení. Desátá kapitola jasně ukazuje, že „není rozdílu mezi Židem a Řekem“ (Ř 10,12). Všichni jsou hříšníci a jejich jedinou nadějí je Boží milost projevená v oběti Ježíše Krista. Milost nemůže dostat nikdo na základě své národnosti, původu nebo svých skutků, ale jen na základě víry, že za něj Ježíš zemřel.

Toto téma Pavel rozvíjí také v 11. kapitole. Znovu musíme připomenout, že když Pavel mluví o vyvolení a povolání, nejde o otázku spasení, ale o vyvolení ke spolupráci s Bohem na záchraně světa. Žádné skupině lidí nebyla nikdy odepřena možnost spasení. Právě naopak. Když se – i díky apoštolu Pavlovi – dostalo evangelium mezi pohany, velké hnutí židů i pohanů se mohlo společně zapojit do díla evangelizace celého světa.

Budování společenství

- ▶ *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- ▶ *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

Kristus a zákon (Ř 10,1–4)

¹Bratři, toužím z celého srdce a modlím se k Bohu, aby Izrael došel spásy. ²Vždyť jim mohu do-svědčit, že jsou plni horlivosti pro Boha, jenže bez pravého poznání. ³Nevědí, že spravedlnost je od Boha, a chtějí uplatnit svou vlastní; proto se spravedlnosti Boží nepodřídili. ⁴Vždyť Kristus je konec zákona, aby spravedlnosti došel každý, kdo věří. (Ř 10,1–4)

Osobní studium

V čem a jakými konkrétními kroky by se dnes mohla projevit snaha dosáhnout „své spravedlnosti“?

Zákonnictví (legalismus) může mít různou podobu. Všichni, kteří spoléhají sami na sebe – ať už na své dobré skutky, zdravou stravu, přísné zachovávání soboty nebo na to, co už přestali dělat – se dostávají do pasti zákonnictví, i když to vše dělají s tím nejlepším úmyslem. Stále si potřebujeme uvědomovat kontrast mezi Boží svatostí a naší hříšností. To je nejbezpečnější způsob, jak se ubránit myšlení, které vede lidi k spoléhání se na „svou vlastní spravedlnost“. Takový postoj je totiž pravým opakem spolehnutí se na spravedlnost Kristovu.

Text Ř 10,4 je velmi důležitý. Vystihuje podstatu celého Pavlova poselství křesťanům v Římě. Musíme ho však chápat ve správných souvislostech. Mnozí Židé se snažili ve vlastní síle poslouchat zákon, a tak být před Bohem spravedliví. Příchodem Mesiáše však poznali jedinou pravou cestu ke skutečné spravedlnosti. Je otevřena pro všechny, kteří se ve víře spolehnou na Krista. Byl to On, na koho ukazoval celý systém obřadů a obětí.

I kdyby bylo do této definice zahrnuto také Desatero, neznamenaloby to, že jeho platnost již skončila. Morální zákon odhaluje hříchy, chyby, selhání a vede nás k tomu, že si uvědomujeme potřebu Spasitele, odpuštění a spravedlnosti, kterou nám může dát jen Ježíš. V tomto smyslu je Kristus opravdu „koncem“ zákona. Řecké slovo pro „konec“ (*telos*) můžeme přeložit také jako „cíl“ nebo „záměr“. V celkovém kontextu jsou nám patrně tyto další významy srozumitelnější. Kristus je skutečně cílem a smyslem zákona, protože zákon nás vede k Ježíši.

Myslet si však, že tento text hovoří o zrušení platnosti Desatera, by znamenalo ignorovat vše, co Pavel a Nový zákon hovoří o Božím zákoně.

Aplikace

Kdy se i ty dostáváš do pokušení usilovat o „vlastní spravedlnost“? Kdy se ti stává, že se ve srovnání s jinými vnímáš jako lepší? Jsi na to pyšný? Ztiš se na chvíli, porovnej svůj život se životem Krista a uvažuj o tom, jak „dobrý“ ve skutečnosti jsi. Neber to však jako důvod k malomyslnosti, ale jako pozvání k dobrému Spasiteli.

Vyvolení z milosti (Ř 11,1-10)

¹Chci tím říci, že Bůh zavrhl svůj lid? Naprosto ne! Vždyť i já jsem Izraelec, z potomstva Abrahama, z pokolení Benjamínova. ²Bůh nezavrhl svůj lid, který si předem vyhlédl. Nevíte z Písma, jak si Eliáš Bohu naříká na Izrael? ³„Hospodine, proroky tvé pobili a oltáře tvé pobořili, já jediný jsem zůstal, a také mně ukládají o život!“ ⁴Jakou však dostal odpověď? „Zachoval jsem si sedm tisíc mužů, kteří nesklonili kolena před Baalem.“ ⁵A tak i nyní je tu zbytek lidu vyvolený z milosti. ⁶Když z milosti, tedy ne na základě skutků – jinak by milost nebyla milostí. ⁷Co z toho plyne? Izrael nedosáhl, oč usiluje. Dosáhli toho jen vyvolení z Izraele, ale ostatní zůstali zatvrzelí, ⁸jak je psáno: „Bůh otupil jejich mysl, dal jim oči, aby neviděli, uši, aby neslyšeli, až do dnešního dne.“ ⁹A David praví: „Ať se jim jejich stůl stane léčkou a pastí, kamenem úrazu a odplatou, ¹⁰ať se jim oči zatmějí, aby neviděli, a jejich šije ať je navždy sehnutá.“ (Ř 11,1-10)

Osobní studium

Proti kterému rozšířenému učení argumentuje Pavel v úvodních verších? Proč je toto učení nebezpečné?

Jako odpověď na otázku, zda Bůh skutečně „zavrhl svůj lid“, Pavel představuje obraz zbytku lidu, který je „vyvolený z milosti“. To je důkazem, že Bůh svůj lid nezavrhl. Záchrana je pro všechny – pro židy i pro pohany.

Musíme si uvědomit, že prvními křesťany byli právě Židé. Byla to například velká skupina lidí, kteří uvěřili o Letnicích. Apoštol Petr potřeboval zvláštní vidění od Boha, aby dokázal připustit, že i pohané mají stejnou možnost přijmout Boží milost (Sk 10; 15,7-9).

Přečti si text Ř 11,7-10. Co by bylo špatného na tvrzení, že Bůh záměrně oslepil a zatvrdil tu část Izraelců, kteří nepřijali Krista? Vysvětli nebezpečí takového postoje.

Ve verších Ř 11,8-10 Pavel cituje Starý zákon, který byl pro Židy jednoznačnou autoritou. Podle tohoto textu Bůh otupil jejich mysl, aby neviděli a neslyšeli. „Oslepil“ by však Bůh někoho proto, aby neviděl světlo, které by ho mohlo vést k záchraně? Určitě ne! Tomuto textu proto musíme rozumět ve světle toho, co jsme řekli v souvislosti s 9. kapitolou. Pavel nemluví o individuálním spasení, protože Bůh neodmítá hromadně žádnou skupinu lidí. Opět se zde hovoří o roli, kterou měl tento národ sehrát v Božím díle.

Aplikace

Co špatného je skryto v myšlence, že Bůh zavrhl určitou skupinu lidí jako celek a odepřel jim spasení? Jak bychom mohli tento pohled sladit s jasným biblickým učením, že Kristus zemřel, aby zachránil všechny? Uvažuj o tragických důsledcích v dějinách, které přineslo přesvědčení, že izraelský národ Bůh už „odepsal“.

Ušlechtilá oliva (Ř 11,11–24)

¹¹Chci tedy snad říci, že klopýtli tak, aby nadobro padli? Naprosto ne! Ale jejich selhání přineslo pohanům spásu, aby to vzbudilo žárlivost židů. ¹²Jestliže tedy jejich selháním svět získal a jejich úpadek obohatil pohany, co teprve, až se všichni obrátí? ¹³Vám z pohanských národů říkám, že právě já, apoštol pohanů, vidím slávu své služby v tom, ¹⁴abych vzbudil žárlivost svých pokrevních bratří a některé z nich přivedl ke spasení. ¹⁵Jestliže jejich zavržení znamenalo smíření světa s Bohem, co jiného bude znamenat jejich přijetí než vzkříšení mrtvých! ¹⁶Je-li první chléb zasvěcen, je svatý všechen chléb; je-li kořen svatý, jsou svaté i větve. ¹⁷Jestliže však některé větve byly vylomeny a ty, planá oliva, jsi byl naroubován na jejich místo a bereš sílu z kořene ušlechtilé olivy, ¹⁸nevynášeš se nad ty větve! Začneš-li se vynášet, vzpomeň si, že ty neneseš kořen, nýbrž kořen nese tebe! ¹⁹Řekneš snad: Ty větve byly vylomeny, abych já byl naroubován. ²⁰Dobře. Byly vylomeny pro svou nevěru, ty však stojíš vírou. Nepovyšuj se, ale boj se! ²¹Jestliže Bůh neušetril přirozených větví, tím spíše neušetrí tebe! ²²Považ dobrotu i přisnost Boží: přisnost k těm, kteří odpadli, avšak dobrotu Boží k tobě, budeš-li se jeho dobroty držet. Jinak i ty budeš vyťat, ²³oni však, nesetrvají-li v nevěře, budou naroubováni, neboť Bůh má moc naroubovat je znovu. ²⁴Jestliže tys byl vyťat ze své plané olivy a proti přírodě naroubován na ušlechtilou olivu, tím spíše budou na svou vlastní olivu naroubováni ti, kteří k ní od přírody patří! (Ř 11,11–24)

Osobní studium

Jakou naději popisuje Pavel ve verších Ř 11,11–15? Co znamená tato naděje pro tebe?

Pavel znovu odpovídá na otázku, která zazněla v úvodu kapitoly: „Zavrhl snad Bůh svůj lid? Pavel ukazuje, že to, co se zdálo jako zavržení, je ve skutečnosti jen dočasný stav.

Přečti si text Ř 11,16–24. Jaká je hlavní myšlenka těchto veršů?

Věrný zbytek Izraele Pavel přirovnává k ušlechtilé olivě. Některé její ratolesti byly vylomeny (ti, co neuvěřili). Tímto obrazem chce znázornit, že „Bůh nezavrhl svůj lid“ (Ř 11,2). Zůstal kořen a kmen. Na tento strom byli „naroubováni“ pohané, kteří uvěřili. Potřebnou mízu a sílu však berou z kořene a kmene, které představují věřící Izrael.

To, co se stalo Židům, kteří nepřijali Krista, hrozí i všem ostatním lidem. Bible nikde nehlasá učení „jednou spasen – navždy spasen“. Spasení je sice dar, ale my ho můžeme odmítnout – a dokonce o něj přijít i poté, co jsme ho už přijali. Ne, není správné, pokud při každém pádu a selhání zpochybňujeme svou jistotu spasení. Stejně špatný je však i opačný postoj, kdy jistotu spasení používáme jako odůvodnění toho, že na našich rozhodnutích už vlastně nezáleží. Můžeme mít jistotu spasení, jestliže setrváme v Boží dobrotě (viz Ř 11,22).

Aplikace

Nikdo by se neměl pyšnit svou vlastní dobrotou a povyšovat se nad druhé. Záchranu si nikdo z nás nezaslouží. Všichni ji dostáváme jako dar – nikdo ji nepřijímá jako mzdu. Před Bohem jsme si všichni rovni – jsme hříšníci, kteří potřebují Boží milost. Můžeme se chlubit jen tím, co pro nás Kristus navzdory naší bídě udělal. Jak bys tyto myšlenky vysvětlil někomu, kdo má pocit, že si Boží milost zaslouží jako náhradu za všechno, čeho se v životě zřekl a co pro Krista dělá?

„Tak bude spasen celý Izrael“

²⁵Nechci vás totiž, bratři, zůstat v nevědomosti o tom tajemství, abyste si nelibovali ve své moudrosti: část Izraele se zatvrdila až do doby, kdy vejde plný počet pohanů, ²⁶a tak bude spasen celý Izrael, jak je psáno: Ze Sionu přijde Osvoboditel, odstraní z Jakubova středu bezbožnosti. ²⁷A toto bude má smlouva s nimi, až odejmu jejich hříchy. (Ř 11,25–27; JB)

Osobní studium

O těchto několika verších křesťané diskutovali celá staletí. Jedno je v nich zcela jasné a srozumitelné – Bůh má velký zájem o židovský národ. Pavel zde opět odpovídá na otázku, zda Bůh svůj lid zavrhl. A opět na ni odpovídá záporně s tím, že (1) jejich zatvrzení je jen částečné a (2) je jen do času, „pokud nevejde plný počet pohanů“.

Co však znamená „plný počet (plnost) pohanů“? Mnozí považují toto slovní spojení za naplnění velkého evangelizačního poslání na této zemi. Označuje dobu, kdy celý svět uslyší poselství evangelia. „Plný počet pohanů“ se naplní tehdy, když bude evangelium zvěstováno všem. V té chvíli bude Ježíš téměř za dveřmi. V té době mnozí Židé přijdou ke Kristu.

Jiný problém souvisí s vyjádřením, že zachráněn bude „celý Izrael“ (Ř 11,26). Na základě toho, co víme o evangeliu, to určitě neznamená, že v době konce získá každý ze židovského národa automaticky spasení. Budeme-li číst verš 26 v Českém ekumenickém překladu, začíná slovy: „Pak bude spasen celý Izrael...“. Řecký text ale říká něco trochu jiného, jak to dobře vystihuje např. Jeruzalemská Bible: „a tak [takto, takovým způsobem] bude spasen celý Izrael...“. Jak? Jakým způsobem? Vírou ve Vysvoboditele. Tedy tak, jako každý jiný člověk. Písmo nikde neučí univerzalismus (spasení všech), a to ani v případě jednotlivých národů. Sám Pavel ve verši 14 říká, že touží, aby alespoň „některé z nich přivedl ke spasení“. Někteří toto pozvání přijali, jiní ho odmítají – podobně jako v kterémkoli jiném národě.

V knize *Poslové naděje a lásky* můžeme číst, že „Bůh očekává, že až se hlásání evangelia bude chýlit ke svému závěru ... mnozí (Židé) ho vírou přijmou za svého Vykupitele.“ (AA 381; PNL 218)

„Máme splnit ještě jednu velkou roli. Pán řekl, že k jeho lidu se připojí mnoho pohanů, ale i Židů. Mezi Židy je mnoho těch, kteří se obrátí. V jejich životě uvidíme zářit moc Božího spasení. Na světě je mnoho Židů, kterým má být přineseno světlo přítomné pravdy. Mnozí z nich toto světlo přijmou a s úžasným nadšením budou hlásat neměnnost Božího zákona.“ (Ev 578)

Aplikace

Udělej si čas na to, abys mohl přemýšlet o židovském základě křesťanské víry a úžasném duchovním dědictví, který nám předal izraelský národ. Jak může hlubší poznání židovského náboženství obohatit tvou křesťanskou víru?

Záchrana hříšníků (Ř 11,28–36)

²⁸Pokud jde o evangelium, stali se Božími nepřáteli, ale vám to přineslo prospěch; pokud jde o vyvolení, zůstávají Bohu milí pro své otce. ²⁹Vždyť Boží dary a jeho povolání jsou neodvolatelná. ³⁰Jako vy jste kdysi Boha neposlouchali, nyní však jste došli slitování pro jejich neposlušnost, ³¹tak i oni nyní upadli v neposlušnost, aby také došli slitování, jakého se dostalo vám. ³²Bůh totiž všechny uzavřel pod neposlušnost, aby se nade všemi slitoval. ³³Jak nesmírná je hloubka Božího bohatství, jeho moudrosti i vědění! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystopovatelné jeho cesty! ³⁴„Kdo poznal mysl Hospodinovu a kdo se stal jeho rádcem?“ ³⁵„Kdo mu něco dal, aby mu to on musel vrátit?“ ³⁶Vždyť z něho a skrze něho a pro něho je všechno! Jemu buď sláva na věky. Amen. (Ř 11,28–36)

Osobní studium

V těchto verších vidíme Pavlova velkou lásku k jeho národu. Muselo být pro něj obtížné setkávat se s krajany, kteří nebojovali jen proti němu, ale i proti evangeliu. Přesto pevně věřil, že mnozí z nich přijmou Ježíše jako Bohem poslaného Mesiáše.

Jakým způsobem Pavel ilustruje Boží lásku nejen k Židům, ale také k celému lidstvu? Jakým způsobem vyjadřuje úžasnou a tajemnou moc Boží milosti?

Přestože ve všech těchto verších dělá Pavel rozdíl mezi Židy a pohany, dochází k jasnému závěru: Bůh prokazuje své milosrdenství, lásku a milost všem hříšníkům. Božím plánem, který byl připraven ještě před vznikem světa, je zachránit všechny, kteří touží po spasení. Nedílnou součástí tohoto plánu jsou i spolupracovníci – ať už jednotlivci, nebo národy – kteří se měli stát Božími nástroji ve velkém plánu záchrany.

Pozorně a na modlitbě si přečti text Ř 11,31. Co nás tento text může naučit o vydávání svědectví nejen Židům, ale i všem lidem, se kterými přijdeme do kontaktu?

Není pochyb, že kdyby se křesťanská církev zachovala vůči Židům v dějinách jinak, mnohem více z nich by přijalo Ježíše jako Mesiáše. Velké odpadnutí v prvních staletích po Kristu a silné pohanské vlivy působící na křesťanství (včetně odmítnutí soboty jako Božího dne) určitě cestu Židům k Mesiáši neusnadnilo.

Je nezbytné, abychom jako křesťané, kteří ve svém životě okusili Boží milost, prokazovali lásku jiným. Pokud to nedokážeme, nejsme vlastně ani křesťané (viz Mt 18,23–35).

Aplikace

Víš o někom ve svém okolí, kdo potřebuje na vlastní kůži zažít milosrdenství, přestože si to nezaslouží? Co ti brání prokázat mu ho? Proč je to někdy tak těžké? Není to však právě to, co udělal Bůh pro tebe? Pros o sílu, abys dokázal udělat tento krok lásky.

Podněty k zamyšlení

„I když Izrael jako národ selhal, zachoval se z něj početný ostatek, který měl být zachráněn. V době Spasitelova příchodu žili zbožní muži a ženy, kteří s radostí přijali poselství Jana Křtitele. Pod jeho vlivem začali znovu zkoumat proroctví o Mesiáši. V době svého vzniku se raná křesťanská církev skládala z těchto věrných Židů, kteří uznali, že Ježíš Nazaretský je Vykupitel, jehož příchod toužebně očekávali. Právě na tento ostatek Pavel poukazuje, když píše: „Je-li první chléb zasvěcen, je svatý všechen chléb; je-li kořen svatý, jsou svaté i větve“ (Ř 11,16).“ (AA 376.377; PNL 215)

„Někteří Židé, podobně jako kdysi Saul z Tarsu, velmi dobře znají Písmo. Ti pak budou s úžasnou mocí hlásat neměnnost Božího zákona. Bůh Izraele způsobí, že se to stane za našich dnů. Jeho ruka není krátká na spasení. Budou-li jeho služebníci ve víře usilovat o ty, kdo byli tak dlouho opomíjeni a s pohrdáním odmítáni, zjeví se Boží spasení.“ (AA 381; PNL 218)

„Bůh očekává, že až se hlásání evangelia bude chýlit k závěru, bude vykonáno zvláštní dílo pro ty skupiny lidí, které byly až dosud zanedbávány. Pak budou Boží poslové věnovat pozornost především Židům, kteří se nacházejí ve všech částech světa. Až židovský národ pochopí, že Starý a Nový zákon tvoří jeden nedílný celek a objasňují Boží věčný záměr, mnozí jeho příslušníci budou mít dojem, že jim vzešel nový den stvoření a že nastalo vzkříšení jejich duší. Až si uvědomí, jak jednoznačně byl Kristus, vyličený v evangeliích, představen již na stránkách Starého zákona a jak jasně Nový zákon vysvětluje Starý, schopnosti, které v nich dřímají, se probudí a uznají, že Kristus je Spasitel světa. Mnozí ho vírou přijmou za svého Vykupitele.“ (AA 381; PNL 217.218)

Otázky k rozhovoru

1. *Židé, kteří přijmou Krista, mohou světu pomoci lépe pochopit krásu Božího zákona, zvláště soboty. Uvažujte společně, v čem můžeme být jako křesťané obohaceni právě pohledem a pochopením našich židovských „předchůdců ve víře“.*
2. *V čem máme jako adventisté přednost a výhodu ve snaze představit Židům evangelium? Žijí příslušníci tohoto národa i ve vašem okolí? Co můžete jako sborové společenství nebo jednotlivci udělat pro to, abyste jim usnadnili cestu k setkání s Mesiášem?*
3. *Čemu se můžeme naučit z jednání Izraele? V čem jsou naše dnešní chyby podobné jejich a proč se některé stále opakují? Jak se můžeme podobným chybám vyhnout?*

Praktický závěr

- ▶ *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- ▶ *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- ▶ *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- ▶ *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy: